

Splošne vesti.

— Vesele praznike ter srečno in veselo novo leto! — želim uradništvo in upravo »Učiteljskega Tovariša«.

— Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide šele po novem letu, ker je širši svet na predlog blagajnika soglasno sklenil, da prihodnji teden zaradi praznika in iz tehniških razlogov list ne izide.

— Seja predsedstva in poverjenikov UJU v Vinkovcih. Kakor smo že javili v dnevnem redu se je vršila dne 16. t. m. v Vinkovcih seja predsedstva in poverjenikov UJU. Zastopana so bila vsa poverjeništa izveništa zagrebškega. Navzoči so bili preds. UJU tov. Petrovič, tajnik Miljevič, nadalje tov. Milan Popović, tov. Kutlača in Lazarevič. Ljubljansko poverjenišvo so zastopali tov. Andrej Skulj, R. Mencin in Iv. Dimnik. Predsednik UJU tov. Petrovič je v svojem obširnem poročilu podal slike dela, ki ga je izvršil izvršni odbor. Dotaknil se je vprašanja org. listov, revizije čin. zak., izplačila razlik. Slovanske Učiteljske Zveze, višje ped. šole, Ferj. Sav. Učit., partizanskega premeščanja v Bosni in Hercegovini, amandmanov za fin. zakon, projekta zakona o narodnih šolah. — Razvila se je obširna debata glede poedinih točk, v katero so posegli vsi navzoči zastopniki. Zastopniki ljubljanskega poverjenišva so branili stališče slovenskega učiteljstva, ki je nastopilo proti demagogiji ter za svoje specialne zahteve z ozirom na razvoj svojega šolstva. Pledirali so za okvirni zakon. Po izčrpani debati je bila sprejeta resolucija, ki so jo predlagali člani ljubljanskega poverjenišva, katera zahteva večje ozire na zahteve poedinih pokrajin ter poseben povdarek glede slabega materialnega stanja učiteljstva, ki naj se skuša izboljšati tudi s specialnim zakonom. — Sledila so zanimiva podrobna poročila vseh poverjenikov. Iz teh poročil je bila razvidna slika položaja in teženj učiteljstva v poedinih poverjeništvih. Zal slika ni bila popolna, ker so manjkali zastopniki zagrebškega poverjenišva. — Nato je prišel v obravnavo predlog tov. A. Skale glede razstave, ki naj bi jo priredilo UJU za 10-letnico organizacije. Predlog je bil sprejet, da se priredi razstava leta 1930, do tačas pa naj centrala in vsa poverjenišva izvrše vse priprave. — Obravnavalo se je nadalje razmerje med UJU in Čin. Savezom. Čin. Savez zahteva kot članarino od UJU 12.000 Din. Po daljši debati, in pojasnilih se je napravil sklep, da naj se priporoči poedinim poverjeništvom vstop v pokrajinske čin. organizacije. Poverjenišva naj se na to zedinijo, da na glavni skupščini Čin. Saveza izvolijo enega zastopnika centrale UJU v glavni odbor Čin. Saveza, ker po pravilih UJU ne more biti direktno član Čin. Saveza. — Končno je prišla na razpravo celjska resolucija ter ureditev naše organizacije na federativni podlagi. Tov. Petrovič je podal sliko razvoja, zmenjal sejo širjega sosveta na Zidanem mostu ter oertal historijat izdelave pravil. Vnela se je obširna debata, v katero so posegli vsi zastopniki. Zastopniki ljubljanskega poverjenišva so odločno zastopali stališče celjske resolucije, so utemeljevali razloge, ki so vodili do tega sklepa ter so branili tezo federativne ureditve organizacije. Predsednik je opozarjal na posledice če bi prišlo do skrajnih konsekvenc in kaj storiti, če ostala poverjenišva ne sprejmejo tega stališča. Zastopniki ljubljanskega poverjenišva so nato skicirala v glavnih linijah podrobno izpeljavo nove organizacijske osnove ter utemeljevali svoje stališče. Končno je bil sprejet sklep, da se dostavi celjska resolucija vsem poverjeništvom s komentarjem ljubljanskega poverjenišva, da se ostala poverjenišva izrečejo o novem osnutku. — Ob sklepu so bile iznešene še nekatere podrobne zahteve poedinih poverjeništev.

— Ocenjenje učiteljstva osnovnih in meščanskih šol. Po dopolnilnih odlokih ministrstva prosvete O. N. br. 34.215 z dne 31. decembra 1926 in O. N. br. 82.741 z dne 9. novembra 1928 se mora glasiti besedilo 1. odstavka § 5. naredbe bivšega poverjenišva za uk in bogočastje o usposobljenostnem ocenjenju učiteljstva na javnih ljudskih in meščanskih šolah v Sloveniji (glej Fr. Finkovo zbirko I., poglavje 49. na str. 52.) odslej takole: § 5. 1. Predpisani redi so: »odlično« (4), »dobro« (3), »zadostno« (2), »nezadostno« (1); za vedenje: »popolnoma pravilno« (4), »pravilno« (3), »manj pravilno« (2), »nepravilno« (1), od katerih velja ocena 1 (ena) za slabo v smislu predpisov uradniškega zakona. Ocena za napredovanje naj se označi samo s povprečnim redom. — Vršilec dolžnosti prosv. inšpektorja: Dr. Capuder I. r.

— Mazovo ročno računalo. Čital sem notico tov. A. Osterca in ocene, ki jih je priobčil »Učit. Tovariš« v svoji 18. številki. Sklicujem se na svojo prakso in se popolnoma solidariziram s tov. Ostercem. Čemu zopet novo učilo, katerega ni treba. Otroci ga lahko uporabljajo doma kot učni pripomoček, v šoli pa naj se poslužujejo učil, ki so najenostavnejša in najcenejša. To so ploščice ali paličice, ki jih polaga otrok na klop. S polaganjem teh učil zaposluje otrok svoje nag. gibanje in ponazarje razna števila, ki so množine konkr. reči in jih shvača v enote. Pridobljene pojme razvija z raznimi operacijami dalje, ko ploščice ali paličice deli, šteje, odšteva ali množi. Pri tem ima pred seboj le toliko enot, kolikor jih zahteva rač. slučaj. (Pri Mazovem učilu, kakor sklepam iz slike inserata, pa motijo vid one ploščice, ki za posam. rač. slučaj niso potrebne). — Ploščice ali paličice spreminja otroška domišljija v razne predmete, ki smo jih izločili iz skupnega pouka. V teh vidi otrok svečice,

cukrčke, čokoladne ploščice, ljudi, drevesa, dimnikarje, dimnike, steklenice, cvetlice, parklje, angela, božična drevesca itd. Vse to vzbuja nebroj veselja in radosti in nebroj nove energije privre na dan, ki pospešuje uspeh v računstvu. Ali nam je potem še treba novega, dragega učila. — Če velja govoriti za prvi razred, tedaj navajam tudi za drugi razred kot najboljšo učilo zopet ploščice (desetične in ednične) in stoterne razpredelnice. To so kartoni, na katerih je natisnanih po 100 majhnih krogov v skupinah po 10. V vsaki vrsti sta po dve desetici krogov. Te kroge pokrivamo z za pokrivanje primerno izrezanimi krovnimi papirji. S pomočjo tega učila lahko ponazorimo vse vrste računov. To učilo je poceni in vsak otrok je lahko prenaša z doma v šolo, ker je ima lahko v čitanki. — Poleg navedenih učil se olajšuje razvoj otroških sil in moči tudi s slikanjem rač. enot, z gnetenjem enot, s posnemanjem raznih glasov in šumov, s petjem, žvižganjem, z igro itd. Zaposlitvi je treba vse življenske toke in moči duše. Na svoj račun morejo priti razni tipi dojemanja, kot akustikerji, vizualisti, motoriki in razni taki kompleksi. — Torej, ali ne zadostujejo navedena učila? Ali ne posredujejo ta učila popolno jasnost zaznav in predstav in ne pospešujejo pravih in zdrav razvoj otroka? Držimo se torej teh navedenih in priprostitih učil in ne spodrivajmo jih, ko jih še nismo povsod vpeljali. Mazova računala pa naj uporabljajo otroci, ki imajo denar, doma za nadaljnje utrjevanje učne snovi. — Leo Pi brovec.

— Odlikovanje predsednika UJU. Na predlog ministra socialne politike je bil odlikovan z redom Sv. Save III. razreda predsednik UJU tov. Vlado K. Petrovič.

— Sestanek ped. izobraževalnega krožka za Maribor in bližnjo okolico 12. t. m. v deški meščanski šoli je vodil tov. nadzornik Tomazič. Navzočih 54. Tov. Vrane je govoril o svojih hospitacijah na dunajskih osnovnih šolah, za kar je žel obče zahvalo. Precej živahna debata je razčistila tudi stališče posameznikov k vprašanju reforme šole. Nato je tov. Grčar podal nekaj misli k načrtu novega šolskega zakona. Za izhodišče je vzel stari avstrijski zakon iz leta 1869. in prva dva osnutka v Jugoslaviji. Nadaljevanje in diskusija o tem predmetu bo v sredo 19. t. m. istotam ob 16. uri.

— Narodna galerija je praznovala 16. decembra 1928 desetletnico svojega obstoja. »Raztresene svoje ude« je zbrala v prenovljenem Narodnem domu, kjer je priredila stalno streho za stvaritve likovne umetnosti. Slavnostnega zborovanja se je udeležila tudi naša organizacija, ki jo je zastopal v odsotnosti poverjenika tajnik tov. Kobal. Učiteljstvo, ki se zanima za likovno umetnost, vabimo, da ob priliki poseti Narodno galerijo.

— Imenik učiteljstva iz Primorja. Z okrožnico št. 245. z dne 24. oktobra t. l. je poverjenišvo UJU — Ljubljana doposlalo vsem predsednikom učiteljskih društev poziv, da dopošljejo sezname vseh učiteljev(ice), ki so prišli iz Primorja. Do danes je sezname poslalo le 16 učiteljskih društev. Odsek za kontraktualce nujno prosí, da pošljejo sezname predsedstva za sledeča društva: Brežice-Sevnica, Celje, Gornji grad, Kamnik, Kozeje, Krško, Konjice, Dolnja Lendava, Maribor (mesto), Maribor (okolica), Mežica, Ptuj, Radovljica, Slov. Bistrica in Šoštanj.

— Imenovanje novega prosvetnega sveta. Na predlog prosvetnega ministra je kralj podpisal ukaz o imenovanju novega prosvetnega sveta, v katerem je samo en Slovenec, in sicer prosvetni inšpektor v Ljubljani dr. Karel Capuder.

— Poziv Učiteljskega doma v Ljubljani in Mariboru. Da moremo kontrolirati letošnji uspeh naše gospodarske akcije, prosimo šolska upraviteljstva, da do novega leta sporoče koliko zvezkov in knjig lastne zaloge so naročili pri Učiteljski tiskarni v Ljubljani, prijavi naj zneske vseh dobav od Papiršefa v Mariboru, Ides-tinte v Kranju in naj vpošljejo evidenčne kupone Jugo-krede v Ljubljani, in sicer na naslov šolskega upraviteljstva v Cerkljah pri Kranju oziroma v Studencih pri Mariboru. Rezultati se objavijo v »Učit. Tovarišu«. — Lapajne-Hren.

— Vsem članom slovenjgraškega učiteljskega društva! Med centralo UJU Beograd in pov. UJU Ljubljana so nastala radi enkratnega prispevka 5 Din k jug. dij. domu v Beogradu ostra nesporazumjenja, zato je širši svet pov. UJU Ljubljana dne 8. decembra 1928 na Zidanem mostu sklenil, da mora vsak član UJU plačati goraj omenjeni znesek, da ne kršimo discipline UJU. Glasom odbora se je gorenjega društva dne 16. decembra 1928 v Slovenjgradu vsi člani pozivajo, da plačajo ta prispevek k jug. dij. domu v Beogradu 1. januarja 1929 potom šol. uprav. tov.(ici) blag. društva. — Odbor.

— Prijatelj našega lista piše: »Ne zdi se mi umestno penatiskovanje člankov »Našega Glasca«. Vsak učiteljski zbor bi lahko naročil po en izvod »Našega Glasca«, glasila Zveze državnih mameščencev za Slovenijo.

— Prejeli smo sledeči dopis, ki ga objavljamo tovarišem v vednost. Premeščen sem bil na prošnjo in po § 71. kot upravitelj na šolo. Prevoz pohištva, urejanje stanovanja, spoznavanje otrok, razmer, urejanje nekoliko popuščeniških šolskih administracij me je stalo precej denarja, truda in dobre volje. Ravno sem se nekoliko usidral, ko me iznenadi razpis mojega sedanjega učnega mesta. Prepričan sem, da se vsled oddaljenosti kraja od železnice ne bo potegovalo več učiteljev. Slučaj pa lahko nanese, da me pri kompetenci izpodrine popolnoma upravičljivo starejši učitelj, kam se naj podam z

„Srečna zaročenka sem“

pravi razumna Mica, „Zmeraj bom mladostno izgledala, ker RADION prevzema mesto mene najtežje delo v hiši in sicer pranje perila. RADION pere sam in

varuje perilo!“

rodbino, kje naj dobim stanovanje za štiričlansko rodbino, kdo mi povrne ali vsaj posodi denar za zopetno selitev. — Tone Kregar, zač. šol. uprav.

— Šolski upravitelji, pozor! Lansko leto je razposlal Učiteljski dom v Ljubljani Ribičičeve »Igrice« na vse šole v Sloveniji. Mnogi so storiili svojo dolžnost in poslali 26 Din. Ostale prosimo, da to store takoj zaradi zaključka računov. — Učiteljski dom v Ljubljani.

— Obavijest. Dne 4. februarja 1929 i sli jedeeh dana održat će se ispitni za stalno namještenje u učiteljskoj službi pred ispitnim povjerenstvom za osposobljenje učitelja(ica) osnovnih škola u Kastvu prema propisu, što je izdan naredbom predašnje zemaljske vlade u Zagrebu od 4. aprila 1926. br. 28.756 ex 1915 (»Službeni Glasnik« 1916, str. 133.). Kandidati i kandidatkinje, koje kane praviti taj ispit, neka svoje propisno sastavljene i bilježovane imbenice uprave službenim putem potpisano ravnateljstvu šest nedelja prije označena ispitnog roka. — U Kastvu, dne 8. decembra 1928. — Ravateljstvo ispitnog povjerenstva za osposobljenje učitelja osnovnih škola.

— Učitelji — esperantisti. Da dobi esperantsko gibanje med učiteljstvom v vsej državi neki center, so je ustanovil v Mariboru »Klub učiteljev — esperantistov«. Je to delovno združenje brez pravil, ki naj pripravi tla bodoči sekciji v okviru UJU. Posledica okrožnice vsem učiteljskim društvom so številne prijave, ki prihajajo posebno iz srbskih učiteljskih društev. Vendar prosimo, da se nam javijo tudi vsi slovenski tovariši(ice), ki so se že bavili z esperantom ali imajo voljo, priučiti se svetovnemu pomožnemu jeziku. Naše gibanje rabi nujno delovnih sil še danes! Toda kako bo šele jutri! Dobra evindena pa je zato nujno potrebna. — Ker je esperanto sredstvo za mednarodno obdruževanje, posebno za medsebojno spoznavanje in zblizevanje narodov, je naš klub ukrenil potrebno, da se o naših šolskih razmerah sliši tudi onstran meje. Vodstvo »Ped. centrale v Mariboru« nam je obljubilo primerne članke, ki jih pošljemo o esperantu v Francijo za TEPS (Tutmonda Esperantista Pedagogia Servo) ali v Nemčijo za »Int. Pedagogia Revuo«. Obratno pa bo treba preskrbeti tudi pri nas, da se najvažnejši članki omenjenih listov priobčijo vsaj v izveščku deloma v »Učit. Tov.«, deloma v »Popotniku«. Nikdo ne mora zanikati, da je to pozitivno delo v »Mednarodne učit. federacije«. Druga dela slede po načrtu. Kdor nima vpogleda v živahno vrvenje v esp. svetu, nima pravega pojma o pomenu esperanta za učiteljstvo. Ker pri nas še ni upanja, da bi kakor n. pr. na Švedskem, Baltičkih državah, Češkem itd. učiteljske organizacije ali vlada nudila esp.

tečaje za učiteljstvo, vabimo ponovno agilne tovariše(ice), da se poprimejo lahkega študija esperanta. Ne pozabite javiti svoj nastov klubu, v roke Rud. Rakuša, državna trgovska akademija, Maribor.

— Kdaj je plačilo javnih davščin veljavno napram državi. Finančna delegacija objavlja uradno: Ker so se dogodili primeri, da so neopravičene osebe pobirale javne davščine izven prostorov davčnega urada (davčne uprave) ponavljam sledeči razglas: Plačanje javnih davščin je za državo le tedaj veljavno, če se izvrši ali v prostorih davčnega urada (davčne uprave) in to le proti pobotnici lastnoročno podpisani od dveh uradnikov, imenovanih v razglasu, ki je nabit na vidnem mestu v vsakem davčnem uradu, ali pa na pošti s pošto položnico proti prijemnemu potrdilu poštne funkcije. Glede plačevanja javnih davščin v roke davčnega eksekutorja pa velja čl. 7. uredbe ministra za finance o postavljanju davčnih eksekutorjev »Uradni list« z dne 8. januarja 1921, št. 5/2 ex 1921, po kateri sme davčni eksekutor sprejeti od enega dolžnika največ do 25 Din, to pa le proti priznanici iz svojega bloka. Kdor bi se poslužil kakega drugega posrednika ali pa ne v mejah tu navedenih predpisov, odgovarja sam za posledice nepravilno opravljene plačila napram državi.

— Nova literatura. U ciju medjunarodne intelektualne saradnje i umetničke razmene pokrenuta ja početkom ovog meseca jedna nova književna zajednica koja prvi put spaja jugoslavenske literarne snage sa najboljima inostranstva. U redakciji to zajednice i njenog mesečnog časopisa »Nova Literatura« saradjuju medju ostalima gg. prof. Albert Einstein, Graf Georg Arco, prof. Ljuba Babić, Henry Barbusse, A. Cezarec, režiser S. M. Eisenstein, Maxim Gorki, Dr. Branko Gavella, Alexandra Kollontay, George Grosz, S. Galozaža, Panait Istrati, E. E. Kisch, Dragiša Mihajlović, prof. Zdenek Nejedly, Gerhart Pohl, Ervin Piskator, Dragiša Vasić, A. Serafimović itd. Pored glavne redakcije u Beogradu postoje još u Parizu, Brislu, Pragu, Berlinu, Beču i Bukurešti. Zajednica će izdavati uz saradnju gore navedenih pisaca, naučnjaka i umetnika najbolja dela internacionalne mlade literature, a časopis će tretirati sva literarna i kulturno aktualna pitanja. Prospekt i obaveštenja daje redakcija »Nolit« (Nova Literatura), Beograd, Cara Uroša ul. 15.

— Moderna medicina se izogiblje zdravlju. Tembolj pa upošteva pravilno prehrano. Odlični zdravniki priporočajo zato redno uživanje ZIKE. Zika je na poseben način izdelana kava iz rži. Učinkuje ugodno na živčevje in prebavila. Zato bi jo morali vsi nervozni, slabokrvni, posebno pa otroci uživati vsak dan.

Za praznike pitana štajersk perutnina, razna divjačina, najfinejše sveže meso. Izborni narezki in prvovrstne mesne delikatese. FR. SLAMIČ, veleposrednik, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6. — Oglejte si moderno urejeno trgovino! — Cene nizke! — Telefon 29-73.

Zanemarjen prehlad ima čisto najslabše posledice. Kot staro — preizkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu dihalnih organov, hripavosti in zasluženo skoraj po vsem svetu Kaiserjeve prsne karamele in se dobijo sedaj v originalni kakovosti v lekarnah, drogerijah in kjer so vidni plakati. V lastnem interesu konzumentov je, da izrecno zahtevajo originalno kakovost (cena 5 Din za vrečko ali 12 Din za plošč. škatljo), ker se nahajajo v prometu ničva ponarejanja, katera zdravju prej škodijo kot koristijo.

Oblike kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

12. Ptuj: I. 24. X. — 18 navzočih. — O ženski vzgoji. Drugi samoizobraževalni tečaj.

13. Vransko: I. 24. XI. — 11. — Razvoj otroka v šolski dobi.

14. Sv. Lenart v Slov. gorah: I. 18. XI. — 9. — Okrožnica. Program dela.

15. Št. Ilj — Mislinje: I. 21. XI. — 8. — Stanovske zadeve. Bregant: Elementarni razred.

16. Braslovče: I. 23. XI. — 12. — Okrožnica. O rokotvornem pouku.

17. Unee: I. 12. X. — 13. — Bregant: Elementarni razred.

18. Unee: II. 23. II. — ??.

19. Slovenjgradec: I. 3. XII. — 11. — Okrožnica. Iz družboslovja: I. in 2. pogl.

20. Spodnja in Gornja Kungota: I. 8. XI. — 9. — Iz zgodovine Zg. Kungote.

21. Ljutomer: I. 28. XI. — 9. — Drugi tečaj. Bregant: Elementarni razred.

22. Crenšovci: I. 25. XI. — 12. — Orožnica. Iz družboslovja. »Popotnik« I. in 2. št.

23. Borovnica: I. 24. XI. — 11. — Okrožnica. Drugi tečaj.

24. Trbovlje-Vode: I. 23. XI. — 31. — O lepem (Kuhlmann). Bregant: Elementarni razred.

25. Kapela I. (Ljutomer): 26. XI. — 7. — Okrožnica. O mladinskem slovstvu.

26. Sv. Duh-Sv. Jurij: I. 29. XI. — 16. — Razni predlogi.

27. Gornja Radgona: I. 29. XI. — 6. — Okrožnica. Bregant: Elementarni razred.

Sestanki krožkov so po dosedanjih poročilih v mesecu novembru številnejši kot v istem mesecu lanskega leta. Prosimo sklicatelje, kjer še ni bilo prvega sestanka, da ga čim prej skličejo. Istotako prosimo, da bi se intenzivneje obravnavala snov iz »Popotnika«. Referat tovarišice Kosove se je priporočil v obravnavanje že v okrožnici Oio.

Krožki v januarju. Za prihodnji mesec je javljenih mnogo sestankov. Kjer bo prvi v tem šolskem letu šele v januarju, prosimo, da se z naslednjimi sestanki pospeši. Petero samoizobraževalnih sestankov v letu je vendar le malo. Upamo, da se to število povsod doseže. V januarju 1928 smo dosegli razmera mnogo krožkovih sestankov: 75.

Gospodarski študij. V naših najaktivnejših družtvih se povdaja pomen in potreba gospodarskega študija med učitelstvom. Tudi pozivi na OIO so že prišli v tem smislu. Javljamo, da je OIO za študij našega gospodarstva nabavil 100 (sto) izvodov Erjavčevega dela o kmetiškem vprašanju. Tudi je pozval vse krožke, naj knjigo naroče. Ker se je odzvalo doslej premalo reflektantov, se knjigo razpošlje vsem krožkom v najkrajšem času. Delo o kmetiškem vprašanju v Sloveniji zasluži vsestransko preučevanje od strani učitelstva. Knjiga stane 20 Din izvod. Prosimo, da se ta znesek zbere na prvem sestanku krožka in pošlje poverjeništvu v Ljubljani.

Zimska oblačila

kupite najceneje v priznani solidni krojaški tvrdki

Jos. Rojina, Ljubljana

Signurnim odjemalcem, plačilne olajšave!

Pletenine vseh vrst, jager perilo, volnene nogavice, rokavice, dežnike, čepice, damske torbice, srajce, kravate i. t. d. kupite po najugodnejši ceni pri ŠTERK nasl.

Miloš Karničnik
Ljubljana, Stari trg št. 18

NOTE

za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo zadostna dopisnica.

(Og. učitelji poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni

»MATIČNA KNJIGARNA«
LJUBLJANA

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužite se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potem korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krojem znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

80 let raziskovanja

je bilo treba, da se odkrije pravi Schichtov način pranja, ki obstoji v tem, da se

ŽENSKA HVALA

vezame za namakanje perila preko noči, zjutraj pa se za izpiranje uporabi

Schichtovo Terpenin milo

Pokret učiteljic.

ZMOTNI NAZORI

Neštotokrat smo že čule od vsih strani in tudi same priznavamo, da je delo učiteljice med ljudstvom eminentne važnosti, kajti predvsem je treba kulturno dvigniti našo ženo — mater, če hočemo dati našemu prosvetnemu delu med narodom trajno podlago. Naša učiteljska organizacija — kakor znano — je hotela dati temu delu enotno smer ter je pričela organizirati v svrhu ženske izobrazbe po deželi gospodinjstvo-nadaljevalne šole in takozvane dekliske krožke. Poslednji naj se osnujejo za enkrat tam, kjer še ni mogoče ustanoviti gospodinjstvo-nadaljevalne šole. Delo v dekliskih krožkih je zgolj idejnega značaja; teoretično razpravljanje o raznih gospodinjstvih, gospodarskih i. dr. vprašanjih ter ročno delo naj služi samo kot podlaga, potom katere bomo privedle ženo do globljega spoznanja njenega poslanstva. Torej ne gre tukaj za kako učenje gotovih, morda celo predpisanih predmetov po učnem načrtu, ampak bistveno je intuitivno spoznanje teženj in potreb naše žene — ter po tem spoznanju usmeriti način svojega dela.

Za to delo je treba razumevanja in požrtvovalnosti, ki jo je sposobna le ženska. Začetek bo za marsikatero težak, zlasti če je mlajša in osamljena v kakem pustem kraju. Toda še veliko težje je delo za one tovarišice, ki jim poleg drugih celo lastni tovarišupravitelji mečejo polena pod noge ter jim s svojimi zastarelimi, pedantičnimi nazori grenijo veselje do dela. Že nešteto pritožb se je čulo v tem oziru in skoro neverjetno je, kakšnim šikanam so izpostavljene nekatere učiteljice s strani svojih upraviteljev. Nedavno je na učiteljskem zborovanju neki upravitelj zatrjeval, da ne pusti delati izven šole ničesar, ne da bi se mu o tem predložilo preje natančen, podroben učni načrt ter da hoče imeti vsekakor vrhovno nadzorstvo nad tem delom. »Patron mora biti! Pri tej priliki mi je neka tovarišica rekla: »Tudi naš upravitelj je istih nazorov; ta druga zopet: »Naš tudi; pa bom vendar začela, če le ne bo preveč ovir.« Tovariši, potem se pa čudite, če so učiteljice tako apatične, če jih je težko pridobiti za kako delo. Nasprotno, naravnost občudovati je treba one, ki kljub takim razmeram ne vržejo puške v koruzo. Skrajni čas je že, da postanejo naše razmere res tovariške in to predvsem z ozirom na medsebojno pomoč in spodbudo, ki jo pa nikakor ne istovetimo s pokrovitelstvom in šefovstvom.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3

Izdelovanje ročnih in strojnih vesenil. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vesenje. —

Učiteljski pravnik.

—Š Ali je treba prošnje za stalnost in za 100% položajno plačo kolkovati? V »Ročnem katalogu« za leto 1928/29. je na strani 66 rečeno: »Prošnje za priznanje stalnosti je predložiti nekolikovane (čl. 128. in 18.) v dvojniki.«

Veliki župan mariborske oblasti je izdal naredbo z dne 18. maja 1928 P. br. 3065/1-28., ki se glasi: »Povodim finančne revizije kolikov pri tukajšnjem uradu po organu finančnega upravitelja v Mariboru, je le ta pojasnil z ozirom na takšno zakon iz čl. 128. čin. zak., da prošnje za položajno plačo po čl. 128. čin. zak. niso kolika proste. — Nadalje pravi naredba, da je prošnje kolkovati redno s 5 + 20 Din in priloge z 2 Din.

Predmetne prošnje se faktično morajo kolkovati, zato prošim pojasniti: ali se prošnje morajo kolkovati, ali pa so kolika proste (kakor je navedeno v R. K.)?

Odgovor. Po čl. 128. urad. zakona so drž. uslužbenci oproščeni plačevanja dekretnih in vseh ostalih taks za vloge ali zahteve, ki se nanašajo na osebne in rodbinske pravice po urad. zakonu. Z ozirom na ta predpis je torej prošnja za stalnost kolkovine prosta,

kajti uradniški zakon določa v čl. 18., da postane uslužbenec stalen, če je izpolnil obče predpisane pogoje, t. j. avtomatski, kakor napredovanje v osnovni plači od dneva dospelosti — od položitve strok, izpla — (glej razsodbo Drž. sveta na strani 65. — R. K.). Prošnja za položajno plačo je pa kolkovati, ker to napredovanje ni avtomatsko, temveč odvisno od rešitve naredbodavca, kakor prošnja za dopuste, predčasne upokojitve, poročilne razpisane mesta i. dr.

Stanovska organizacija UJU

Poročila:

+ MARENBERŠKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 10. novembra 1928 v Vuhredu.

Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. a) Sestava učnih načrtov; b) kurs za pletarstvo. 3. Slučajnosti.

ad 1. Učiteljstva v okraju je 37, članstva je 32, navzočih je bilo 27 članov, t. j. 84%.

Tov. predsednik otvori zborovanje in pozdravi novodošle tove. Nato preide na čitanje dopisov. a) Pov. UJU v Ljubljani št. 12. Glavna skupščina v Mariboru. b) Pov. UJU v Ljubljani št. 17. Razposlane članske karte in uverenja. c) Pov. UJU v Ljubljani št. 1485. Tov. Hudales odloži predsedstvo, ker je imenovan drugim Naproša se tov. podpredsednika Vollmaierja za vodstvo društva do novih volitev. d) Pov. UJU v Ljubljani št. 245. Uradna poročila šol. upr. sodiščem. d) Pov. UJU v Ljubljani št. 45. Za realizacijo postambnega Učit. doma v Ljubljani in Mariboru. e) Pov. UJU v Ljubljani št. 313. Poravnava članarine za leto 1927/28.

Tov. Lešnik predlaga, da bi ostala članarina 10 Din. Obenem opozori tovariše, da poravnava članarino do 1. septembra. Člane pa, ki so odšli, se po šestkratni opozoritvi izterja pravnim putem. Predlog se sprejme.

ad 2. a) Tovariš nadzornik nam razloži sestavo učnih načrtov ter poda snov, ki se jo obravnava na eno do petrazrednicah. b) za deška ročna dela poroča tov. predsednik, da je povabil ravnatelja Humeka, da predava o pletarstvu. Kurs bi trajal pet dni, in sicer se je določil čas po binokostih. Kraj se določi, ko bo dovoljenje za posežanje kurza izposlovano. Stroške za kurs bi naj preskrbelo učiteljsko društvo.

ad 3. a) Na učiteljskem zborovanju v Vuhredu so se sprejele sledeče resolucije:

1. Pov. UJU v Ljubljani naj povzroči, da se vsem učiteljskim društvom čimprej dostavi prepis projekta narodni skupščini ravnanar predloženega zakona o osnovnih šolah — v izjavo.

2. Uredba o krajnih in oblastnih šolskih odborih naj se spremeni v tem smislu, da se predsednik krajnega šolskega odbora voli in da se člani volijo direktno po proporciju kot zastopniki staršev šoloobiskujočih otrok.

3. Pov. UJU in Upravna šolska odbora v Mariboru in Ljubljani se pozivata, da skrbita za to, da bodo šolska oblast štela lastnino šole napram avtonomnim korporacijam.

b) Učiteljsko društvo za Marenberški okraj zbrano na zborovanju — v principu soglašala z mišljenjem tov. Žerjava glede ustanovitve centralnega mladinskega lista, izraženo v 12. številki »Učit. Tov.« Zato poziva podpisano društvo poverjeništvu, da takoj ukrene vse potrebno, da se ta ideja čim prej uresniči. — Če že delamo na to, da se preustrojimo naše šole v duhu modernih pedagoških idej, je vitalnega pomena tudi to, da moderniziramo slovenski mladinski list. Ta naj odgovarja duhu časa in potrebam nove šole, predvsem pa mentaliteti dece, kar o današnjih mladinskih listih ne moremo trditi. Poverjeništvu naj pozove vsa okrajna učiteljska društva, da glede tega v najkrajšem času izrazijo svoje mnenje.

+ BREŽIŠKO-SEVNISKO UČIT. DRUŠTVO je imelo svoj občni zbor dne 6. oktobra 1928 v Brežicah.

Situacijsko poročilo: Učiteljstva v okraju je 99, včlanjenih 82, navzočih 43, t. j. 52%.

Tov. predsednik Jakopec pozdravi navzoče, zlasti novovstopivše člane ter se spominja med počitnicami umrlih tov. Gajška ter tov. Reichmanove. V počastilo njihovega spomina se zborovalci dvignejo s sedežev.

Tajniško poročilo: Ker je prejšnji tajnik tov. Gajšek pri zborovanju 10. marca 1928 odložil svojo funkcijo, je vodil tudi tajniške posle odtlej predsednik sam, ki je podal tajniško poročilo, iz katerega posnemamo:

Društvo je imelo pet samoizobraževalnih krožkov, ki so na sestankih večinoma razpravljali o liberalizmu, sociologiji ter se razgovarjali o raznih pedagoških vprašanjih. Društvo je zborovalo vsega skupaj petkrat, enkrat skupno z učitelstvom krškega in laškega okraja. Predavanj je bilo 5, in sicer 4 pedagoške ter 1 pedagoško-politične vsebine.

Blagajniško poročilo je podal tov. Ferluga. Dohodkov je bilo v preteklem poslovnom letu 9536/38 Din, stroškov 8384/28 Din, v blagajni torej 1152/10 Din. Pregledovalca računov (Peterlin, Knapič) sta našla iste v redu, predlagani absolutorij je bil sprejet.

Poročilo o letošnji pokrajinski skupščini je podal tov. Čopič, čno državne skupščine tov. Peterlin. K prvemu poročilu pripominja tov. Vadnal, da je organizacija vedno delovala z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da doseže naš stan izboljšanje svojega gmetnega položaja in dvigne izobrazbo članov ter omenja škodo, ki jo trpi posebno naše društvo, da stoji še vedno ob strani nečlanjeni, posebno aktivni člani društva, ki se sklicujoč se na izjavo, »da člani likvidiranega Edinstva pristopajo k matičnemu društvu UJU Brežice s pripombo, da hočejo i v nadalje delovati v področju učiteljskega društva Brežice-Sevnica v duhu narodnega in državnega edinstva«. Slednje je vsekakor povabiti, da stopijo v naš krog, pomnožijo naše vrste in sodelujejo v skupni borbi za naše stanovske pravice. Sprejeto.

Volitve. Novi odbor je bil izvoljen z vzklikom. Predsednik Ivanuš Robert; podpredsednik Peterlin Alojzij; blagajnik Jerob Milan; tajnik Knapič Janko; odbornici Weble Adela in Tominc Ida; namestnika Tominc Ela in Župevc Slavko; pregledovalca računov Hofbek Edo in Gerlovič Stana; člani društvenega razsodišča Vadnal Franc, Kokot Ludovik in Jakopec Franjo.

Predlogi društvenikov:

I. Odločno odklanjamo zopetno okrnitev pravic z nastavljanjem učiteljev volonterjev in zahtevamo, da se že enkrat razčisti vprašanje učiteljic, poročenih z možmi, ki niso v državni službi. Sprejeto.

II. Učiteljsko društvo za brežiško-sevniški okraj poziva poverjeništvu UJU v Ljubljani, da strogo izvaja oba sprejeta sklepa v I. seji ožjega sosvetja 22. in 23. septembra 1928 ter v vseh slučajih in pri vseh učiteljskih imenovanjih kontrolira njih zakonito opravičenost in skladnost z zakoni in ustavo. Sprejeto.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA je zborovalo dne 7. decembra 1928 v Crensovcih.

Situacijsko poročilo: Učiteljstva v srezu je ?, članov UJU 66, navzočih 39, t. j. 59%.

1. Tovariš predsednik otvori zborovanje s pozdravom članstva in gostov ter poda dnevni red zborovanja.

2. Kot druga točka je sledilo predavanje tov. Spragerja o pomenu računstva v elementarnem razredu v pravcu delovne šole. Tov. referent je v dnevrem predavanju podal le prvi del snovi, ki jo je tako skrbno in temeljito pripravil. Referat na tem zborovanju je obsegal prve tedne v začetku šolskega leta; pripravo na pouk v računstvu, obravnavo pojmov, števil in njih pisavo. Referent je podal svoj referat tako poljudno, temeljito in nazorno, da je navzoče članstvo glasno priznavalo po končanem referatu, da je v teh dveh urah pridobilo mnogo važnega in koristnega, zato pa je žel referent prav toplo zahvalo. — Sklenilo se je, da bo tov. Sprager nadaljeval svoj referat na prihodnjem zborovanju.

3. Tovariš predsednik je nato prečital došle dopise. Glede »Učiteljske gospodarske